

YİYECEK METAFORLARI ÜZERİNE BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ A LITERATURE REVIEW ON FOOD METAPHORS

Elanur ŞAHİN*
Serpil YALIM KAYA**

Öz

Metaforlar, bir kavramın başka kelimelerle kullanılması ile oluşturulan, anlamın iyileştirilmesi, anlatıma güzellik katmak gibi amaçlarla tercih edilen mecazi ifadelerdir. Metafor olarak kullanılan kavramlardan biri olan yiyecekler, alanyazında incelenen yeni konulardan biridir. Bu çalışmada alanyazında bulunan yiyecek metaforları ile ilgili bir derleme çalışması ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu amaçla veri toplama aracı olarak doküman incelemesi tercih edilmiştir. Araştırmalar sonucunda yerli yazında 7 tane, yabancı yazında 18 tane çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalardan iki tanesinin yayın türü tez, bir tanesinin yayın türü kitap, kalan 22 tanesi ise makaledir. Çalışmaların %52'si edebi metinlerde kullanılan yiyecek metaforlarını inceleyen çalışmalardır. Ayrıca yiyecek metaforları ile ilgili kavramsal çalışmalar ve dilsel karşılaştırma yapan çalışmalar da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Çağdaş Metafor Teorisi, Yiyecek Metaforu.

Abstract

Metaphores are figurative expressions that are formed by using a term in a different way, preferred metaphors to improve the meaning, to add beauty to the narrative. Food, one of the concepts used as a metaphor, is one of the new topics examined in the literature. In this study, it is aimed to present a compilation study about food metaphors found in literature. For this purpose, it was preferred to examine the document as a data collection tool. As a result of the researches, 7 studies have been reached in domestic literature and 18 studies in foreign literature. Among the works, two of them have published thesis, one of them is publication type book, and the remaining 22 are articles. 52% of their work is that examine food metaphors used in literary texts. There are also conceptual studies and linguistic comparisons of food metaphors.

Keywords: Metaphor, The Contemporary Theory of Metaphor, Food Metaphor.

1. GİRİŞ

Metafor, bir şeyi başka bir açıdan anlamak ve yorumlamak anlamına gelen mecazi kavramlardır (Lakoff & Johnson, 1980, 4). Bir kavramın daha iyi anlaşılması ya da anlatımın güzelleştirilmesi amacıyla benzetme gibi yöntemlerle başka kelimeler kullanılarak ifade edilmesidir (Aydın, 2006, 10; Zeren & Yapıcı, 2014, 167). Metaforlar, insanların algıladıklarını, etraflarında olan olay ve olguları anlamasını ve başka insanlarla kurulan iletişime kadar pek çok konuya katkısı olan kavramlardır. Ancak metaforlar kendiliğinden oluşmaz. Metaforlar kültürel ve fiziksel deneyimler başta olmak üzere etnik kökenler, tarihsel olgular, din, dil, ırk, karakter özellikleri gibi pek çok unsurun etkileşimi sonucu ortaya çıkar (Lakoff & Johnson, 1980; Giannetti, 2014). Geleneksel metafor tanımlamalarına göre metafor, dil temelinde oluşan ve şiirsel figüratif özelliği ile hayal gücü ve sanatı ilgilendiren ve edebi yazında kullanılan bir kavramdır. Ancak metafor sadece dile ait değildir (Lakoff & Johnson, 1980).

Metaforlar sadece dil ile ilgili olan söz figürleri değil, insanların bilinçleri ve kültürel kökenleri ile alakalı düşünceleri içeren kavramsal sistemler kümesidir. Lakoff & Johnson tarafından ortaya atılan "Çağdaş Metafor Teorisi" ile metafor edebi sınırlamadan kurtulup disiplinler arası bir çalışma haline gelmiştir. Çağdaş Metafor Teorisine göre günlük hayattaki deneyimlerden fikirlere kadar kavramsal sisteme ait her unsur metaforiktir. Metaforlar zihinde bulunmaktadır ve bilincin kontrolü dışında günlük hayatta ortaya çıkabilmektedir (Lakoff & Johnson, 1980; Akşehirli, 2005, 1). Metaforlar, dile ve pek çok disipline ait olması ile birlikte kültürün de temel taşlarından biridir. Kültürlere, etnik kökenlere göre değişiklik gösterebilen metaforlar çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Bu kullanımlardan birisi de yiyecek metaforlarıdır (Korthals, 2008; Whitt, 2011).

Yiyecek metaforları, kültürel kimlikler hakkında birçok yönden bilgi veren, kullanıldığında güçlü bir görsel imaj yaratan gıda görüntüleridir (Whitt, 2011). Bu özelliği sebebiyle yiyecek metaforları çoğunlukla

* Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

**Dr. Öğr. Üyesi, Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi.

edebi metinlerde kullanılmaktadır. Kişileri betimlemek ya da anlatımı güçlendirmek, okuyucuların kafasında karakter hakkında bir görüntü oluşturmak gibi amaçlarla kullanılabilirler. Metafor olarak yiyecek seçimi, gıdaların evrensel özelliğinden kaynaklanmaktadır (Whitt, 2011; Chatterjee, 2016). Bu çalışmada çoğunlukla edebi metinlerde kullanılan yiyecek metaforları ve bu metaforları inceleyen araştırmalar ile ilgili bir değerlendirme yapmak hedeflenmektedir. Ayrıca yiyecek metaforları ile yapılacak bir değerlendirme çalışması ile literatürdeki bu konudaki açığı kısmi de olsa kapatmak amaçlanmaktadır.

2. METAFOR

Kelime anlamı, Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından “mecaz” olarak isimlendirilen metafor kelimesi, bir kavramı başka bir şekilde anlatmak ve yorumlamak anlamına gelmektedir (Lakoff & Johnson, 1998, 4; TDK, 2018). Metaforlar bir kelimeyi benzetme ile bilinen gerçek anlamından farklı mecazi bir anlamda kullanılmaktadır (Köroğlu vd., 2018, 117). Etimolojik kökenine bakıldığında metafor kelimesi Yunanca “meta” (öte) ve “pherin” (taşımak) kelimelerinin birleşmesi sonucu oluşmuştur ve “bir şeyi başka bir şey ile anlatmak” anlamına gelmektedir (Parin, 2017, 149). Fransızca “metaphore” olan kullanımdan dilimize geçen metafor, İngilizcede “metaphor”, Arapça “istiare”, eski Türkçede “mecaz” ve günümüz Türkçesinde “benzetme” olarak geçmektedir (Aydın, 2006, 10; Kılcan, 2017, 1; TDK, 2018).

Yılmaz & Bayraktar (2016, 32), metaforu, benzetmeli yan anlam olarak ifade etmiş ve herhangi bir şeyi karşılaştırılabileceği başka bir şeye benzeterek o şeyi betimlemek şeklinde tanımlamıştır. Metafor ile bir kelimenin yerine farklı bir kelime kullanılarak bir olay ya da kavramın gerçek anlamına benzeyen ama ondan farklı bir eylemi anlatan ifadeye dönüştürülmesidir. Sözcüklerin asıl anlamlarının dışında başka anlamlarının ortaya çıkarılmasını ve çağrışımlar yoluyla zihinde imgelerin oluşturulmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla metaforlar temelde dil ile ilgili figüratif ve şiirsel kavramlardır ve “fikirlerin süslü kıyafetlerle sunulması” şeklinde betimlenebilir (Lakoff & Johnson, 1980, 5; Kararımak & Güloğlu, 2012, 123; Köroğlu vd., 2018, 117). Metafor ile bir anlatımın üslubu güzelleştirilir ve anlaşılmayan bir kavram veya olay daha anlaşılabilir hale gelir. Başka bir ifadeyle farklı bir kelime kullanarak bir kavramı, olguyu ya da olayı daha güzel ve iyi anlatmaktır (Aydın, 2006, 10; Töremen & Döş, 2012, 1976). Dolayısıyla metafor, anlatımı güçlendiren ve ifadeye canlılık kazandıran bir kavramdır (Zeren & Yapıcı, 2014, 166-167).

Metaforun literal bağlamda çok figüratif olarak sanatsal kullanımı tanımları literatürde Aristo'nun tanımlarına benzerlik göstermektedir. Metaforların edebi bir dil olduğunu ve günlük dilden ayrı şekilde görülmesi gerektiğini belirtmiştir. Aristo metafor terimini, metafor (istiare), benzetme (teşbih) ve metonimi (ad aktarması) terimlerini kapsayacak şekilde kullanmış ve anlatımın sanatsal hale getirilmesi, güzel canlı şekilde ifade edilmesi olarak tanımlamıştır. Ancak günümüzde metafor ve metonimi terimleri birbirinden farklı kavramlardır. Metonimi, aralarında niteliksel olarak bağ olan iki kavramın birbiri yerine kullanılmasıdır; Türkçede mecaz-ı Mürsel veya ad aktarması olarak bilinir. Metafor ise anlatımı güçlendirmek için benzetme yoluyla kullanılan isim; mecaz ifadedir (Güven, 2014, 20).

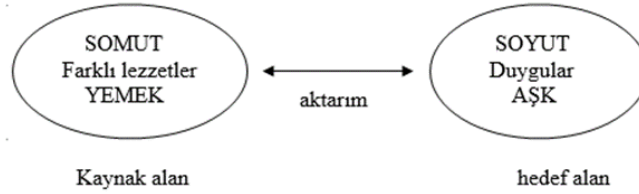
Metaforlar 1980 yılına kadar literatürde çoğunlukla sanatsal, edebi bir dil olarak kullanılmıştır. Ancak metaforların bilimsel alanda ilk kullanımı 1931'li yıllara dayanmaktadır. Bilimde mecaz, ilk kez 1931 yılında Profesör Sir Arthur Eddington tarafından Astronomi alt disiplini olan Kozmoloji dersinde kullanılmıştır. Dersinde evrenin genişlediğini anlatmakta sıkıntı yaşayan profesör, evreni şişen bir balona, yıldızları da balon üzerinde bulunan noktalara benzetmiştir. Bu benzetme ile balon şiştikçe noktalar arasında uzaklığın artması, evren genişledikçe yıldızlar arasındaki mesafenin de artacağını ifade etmektedir. Bu metafor yıllar boyunca pek çok kişi tarafından kullanılmıştır ancak metaforlar, 1980 yılına kadar sanatsal bağlamdan tam olarak çıkamamıştır (Lightman, 2005 aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, 205).

Metaforun bilimsel alanda kullanılması 1980 yılında Lakoff ve Johnson tarafından ortaya atılan “Çağdaş Metafor Teorisi” ile başlamıştır. Daha önceki yıllarda edebi alanla ve dil ile sınırlı olan metaforik ifadeler, bilimsel alanlarda da etkili olmaya başlamıştır (Köroğlu vd., 2018, 117). Çağdaş Metafor Teorisine göre metaforlar sadece dile ait değildir; günlük hayatta, deneyimlerde, düşünce ve fikirlerde yer alan kavramsal sisteme yerleşmiş çok temelli yapılardır. Başka bir deyişle tüm kavramsal sistemimiz düşünülen ve uygulanan şekliyle doğası gereği metaforiktir. Dolayısıyla metaforlar, hem söz hem de düşünce figürü olarak incelenmelidir (Lakoff & Johnson, 1980, 3; Akşehirli, 2005, 1; Dur, 2016, 123; Saçılık vd., 2016, 86). Kavramsal Metafor Teorisi olarak da bilinen Çağdaş Metafor Teorisine göre insanın düşünme sistemi metafor üzerine kuruludur. Beyinde soyut bir kavram bilinçdışı olarak somutlaştırılır. Dolayısıyla kişi fark etmeden oluşan bir işleyiş söz konusudur. Kavramsal metafor sistemi bilinçdışı bağlamda sürekli işleyiş halindedir (Lakoff, 1993, 2).

Çağdaş Metafor Teorisine göre yapısal olarak üç tür metafor vardır. Metaforlar; kavramsal (conceptual) metaforlar, varlıksal (ontological) metaforlar ve yön (orientational) metaforları şeklinde sınıflandırılmışlardır (Lakoff & Johnson, 1980, 4-5; Akşehirli, 2015, 2). Kavramsal (Bilişsel/Yapısal)

metaforlar, bir kavramın başka bir kavram ile anlatılabilmesidir. Burada soyut kavramlar, somut kavramlarla, fiziksel nesnelere açıklanmaktadır. Dilin soyut sistemi içerisinde bulunan kavramsal metaforlar, insanların dünyayı algılama şekilleri ile ilgilidir (Akşehirli, 2005, 3; Karaçam & Aydın, 2014, 549). Kavramsal metaforlar iki kavram alanından oluşmaktadır. Bunlar; kaynak kavram alanı (source domain) ve hedef kavram alanı (target domain) olarak isimlendirilmiştir. kaynak kavram alanı somut, hedef kavram alanı soyut bir kavramdır ve hedef kavram alanı kaynak kavram alanı ile anlaşılır. Örneğin, "Vakit nakittir" metaforunda; para somut yani kaynak alanı, vakit soyut yani hedef alanıdır (Lakoff & Johnson, 1980, 4; Akşehirli, 2005, 2). Kaynak kavram alanından hedef kavram alanına bilgi aktarımı vardır. Lakoff (1993), kaynak kavram ile hedef kavram alanı arasındaki bu ilişkiye "mapping" (aktarım) ismini vermiştir. Çince kullanılan "Aşk yemek" metaforunu kullanarak bu ilişkiyi şemalaştırmıştır (Lakoff, 1993; Akşehirli, 2005, 2).

Şekil 1: Kaynak Kavram Alanı İle Hedef Kavram Alanı Arasındaki İlişki

İkinci kavramsal metafor, varlıksal (ontolojik) metaforlardır. Soyut bir kavramın somut olan bir kavram olarak gösterilmesi olarak açıklanabilir (Akşehirli, 2005, 3; Karaçam & Aydın, 2014, 549). Akşehirli (2005), ontolojik metafora örnek olarak "Zihnim çok dolu" örneğini vermiştir. Burada zihin içeriği doldurulabilir somut bir kavram olarak kullanılmıştır. Son kavramsal metafor türü olan yön metaforları, kavramlar arasında mekânsal bir iletişim olduğu metaforlardır. Kavramsal metafor teorisinin temelinde olan soyut kavramları somut kavramlarla anlamak öğretisinden yola çıkarak yön metaforlarında, soyut kavramlar deneyimler gibi somut kavramların aşağı-yukarı, düşük-yüksek, alt-üst gibi yönelimlerle açıklanmasıdır (Akşehirli, 2005, 3; Karaçam & Aydın, 2014, 549).

3. YIYECEK METAFORLARI

Yiyeceklerle ilgili yapılan çalışmalar, farklı yeme alışkanlıkları, farklı kavramsal yapıları araştırarak farklı kültüre kapı açar. Yiyecekler yaşamın sürdürülebilmesi için temel şartlardan biri olmakla birlikte kültürel kimliğin belirleyicilerindendir ve evrensel bir yapıdadır. Yiyecekler küreselleşmeden büyük ölçüde etkilenen günlük hayatın bir parçası ve kültürün alt üyesidir. İnsanlar ve kültürler arasında mükânat görevi görür ve yiyeceklerin kültürler bağlamında yayılmasına katkı sağlar. Yiyeceklerin metafor olarak kullanılması da güçlü bir görsel imaj yaratarak kültürler arasındaki bağlantının oluşmasını destekler (Whitt, 2011, 3-4).

Yiyecekler metafor olarak edebi yazında çok uzun yıllardır kullanılmakta iken, akademik yazında yiyecek metaforlarının incelenmesi oldukça yeni bir konudur (Whitt, 2011, 7-8). Yiyecek metaforları, en temel haliyle metafor olarak gıda ürünlerinin kullanılması olarak tanımlanabilir. Lakoff & Johnson'ın (1980) Çağdaş Metafor Teorisine göre kavramların kaynak ve hedef alanları bulunmaktadır. Yazarlar "Metaphors We Lived by" adlı eserlerinde verdikleri "Ideas are food" metaforu ile yiyecek ve metaforlar arasındaki benzerlikleri tanıtmışlardır. Metaforların ya kaynak ya da hedef olabileceklerini belirtmişlerdir. Ancak Korthals (2008) çalışmasında yazarların aksine hem "thought for food" (yiyecek için düşünce) hem de "food for thought" (düşünce için yiyecek) metaforlarını incelemiştir ve yiyeceklerin tek yönde ilerlemediğini hem kaynak hem de hedef olabileceğini savunmuştur. Bu noktada yiyeceklerin metafor olarak hem kaynak hem de hedef olabileceklerini söylemek mümkündür.

Metaforlar, Lakoff & Johnson'a (1980) göre bir şeyin başka şekilde açıklanmasıdır. Yiyecekler de kültürel varlıklar olarak fikirleri ve deneyimleri açıklamak için ilgi çekici araçlar olmaktadır. Tseng'e (2017, 212) göre yiyecek metaforlarını ilgi çekici kılan şey, tüm duyuları harekete geçirebilme etkisinin olması ve gerçek yemek deneyimleri ile de temsil edilebiliyor olmasıdır. Buradan yola çıkarak yiyecek metaforlarının diğer metaforlardan farklı olarak, bazı şeyleri anlaşılır kılmaktan fazlası olduğu yorumu yapılabilir (Korthals, 2008, 79-80).

Yiyecekler fizyolojik, sosyal, psikolojik, sembolik faktörleri ile çok boyutlu bir kavramdır (Chattarjee, 2016, 197). Dolayısıyla hayatın içinde yer alan pek çok metaforik anlamın da kaynağıdır (Korthals, 2008, 77). Başta edebi olmak üzere edebi ve akademik metinlerde yiyecekler; insanların karakter özelliklerine

benzetilerek (Dunne, 1996; Campbell, 1997; Whitt, 2011), etnik köken ve ırksal kimliği belirten (Dunne, 1996; Baena, 2006; Mannur, 2010; Whitt, 2011; Chatterjee, 2016; Tseng, 2017), kültürel kimliği ifade eden (Campbell, 1997; Baena, 2006; Korthals, 2008; Whitt, 2011; Khajeh & Abdullah, 2012; Tseng, 2017), diasporayı anlatan (Mannur, 2010; Charterjee, 2016), hafıza ve nostaljiyi çağrıştıran (Baena, 2006; Hanley-Tejeda, 2010; Whitt, 2011; Chatterjee, 2016), cinsellik ve cinsiyet ile ilişkisini inceleyen (Harrison, 2001; Khajeh & Abdullah, 2010; Chatterjee, 2016) ve fiziksel görüntüye göre kurulan (Esir, 2006a; Esir, 2006b; Berrada, 2007; Özcan, 2008; Keklik, 2016; Yılmaz & Bayraktar, 2016; Üzmen, 2018) metaforlar şeklinde kullanılmaktadır.

Yiyecekler daha önce de belirtildiği gibi kültürün alt üyeleridir. Bu durumda yiyecek metaforları da kültürden bağımsız düşünülemez. Çünkü yiyecek metaforları ait oldukları kültürlerin kimliklerinde var olurlar (Whitt, 2011, 5). Yiyeceklerin metafor olarak kullanımı özellikle edebi metinlerde yiyeceklerin nasıl üretildiği ve tüketildiği, karakterlerin etnik kökenleri ve kültürel kimlikleri hakkında bilgi vermektedir. Whitt (2011, 52), yiyecek metaforlarının Hint kültürel kimliğini ve bu kimliğin diğer kültürlerle karşılaştırılabilir özelliklerini ortaya koyduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Khajeh & Abdullah (2012, 70) ile Tseng (2017, 211) metaforların tüm dillerde ve kültürlerde ortak olduğunu ancak kültürel modelleri de şekillendirerek aralarda farklar yarattığını ancak yine de metaforların benzerlik de gösterebileceğini ortaya koymuşlardır. Yiyecek metaforları aynı zamanda kültürel temelleri ve etnik kökenlerini sembolize eden işaretler taşımaktadır (Baena, 2006, 2).

Yiyecek metaforlarının, yiyeceklerin evrensel özelliğine benzer olarak tüm kültürlerce bilinen sembolik olanları mevcuttur. Din bu konuda etkili olan unsurlardan biridir (Whitt, 2011, 11; Giannetti, 2014, 329). Örneğin, "yasak meyve" kutsal kitaplarda atıfta bulunulan ahlaksız olduğu için tüketilmemesi gerektiğini belirten metaforik bir ifadedir. Elmalar günahı temsil eden yiyecek metaforu olarak bilinmektedir (Harrison, 2001, 925; Korthals, 2008, 77; Whitt, 2011, 11). (Korthals, 2008, 77). Bir diğer örnek ise ekmektir. Ekmek hem Hristiyanlıkta hem Müslümanlıkta kutsal kabul edilen bir semboldür. Yani dünyada dinin temsilcisi olarak görülen bir yiyecek metaforu durumundadır (Whitt, 2011, 26-27). Ekmek ile ilgili küresel ölçekte bilinen bir diğer metafor, Hz. İsa'nın ekmek ve şarabı, "bunlar benim bedenim ve kanım" olarak ifade etmesi şeklindedir (Whitt, 2011, 11).

Yiyecek metaforlarının bir diğer kullanım alanı da karakterleri tanımlamak için fiziksel görüntülerden de yola çıkarak kullanılan metaforlardır. Dunne (1996, 36) "Seinfeld" isimli dizide kullanılan yiyecek metaforlarını incelediği çalışmasında karakterlerin özelliklerine göre makarna şekillerinin metafor olarak kullanıldığını belirtmiştir. Harrison (2001, 928), sevgiliye takılan "şekerim, tatlım" şeklindeki metaforlardan bahsetmiştir. Ayrıca bu metaforların sevgiliyi küçümseyen, onu keyif ve memnuniyet veren bir şeymiş gibi gösteren metaforlar olduğunu belirtmiştir. Yerli yazında yiyecek metaforları genellikle sevgili için kullanılan metaforları içermektedir. Sevgili yanağı için elma, sözleri için şeker (Yılmaz & Bayraktar, 2016, 36), dudakları için kiraz, yüzünün rengi için portakal (Özcan, 2008, 234), sevgilinin gözyaşı için şarap (Esir, 2006a, 106), kadınlar için bıldırcın, kaz (Üzmen, 2018, 214) metaforları kullanılmaktadır.

4. YÖNTEM

Alanyazında yiyecek metaforları ile ilgili yapılan araştırmalar doğrultusunda özellikle yerli yazında konuya yönelik yeterli çalışmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle bu çalışma ile metaforlar hakkında bilgi vermek ve yiyecek metaforları ile ilgili güncel bir değerlendirme elde etmek hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Yerli ve yabancı yazında yiyecek metaforları ile ilgili olan çalışmalar incelenmiştir. "Scholar Google", "Jstor", "Dergipark" veritabanları üzerinden "food metaphors", "gastronomy metaphors", "culinary metaphors", "yiyecek metaforları", "gıda metaforları" anahtar kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Araştırmanın evrenini metafor ile ilgili çalışmalar, örnekleme çerçevesini ise yiyecek metaforu ile ilgili yapılan çalışmalar oluşturmaktadır. Yiyecek metaforu ile ilgili yerli yazında 7 çalışmaya, yabancı yazında 18 çalışmaya ulaşılmıştır. Değerlendirmeler 25 çalışma üzerinden yapılmıştır.

5. YİYECEK METAFORLARI İLE İLGİLİ MEVCUT LİTERATÜR

Yiyecek metaforlarının henüz yeni bir konu olması nedeniyle literatürde fazla çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle literatür taraması sonucu ulaşılan 25 çalışma tablo 1'de gösterilmektedir.

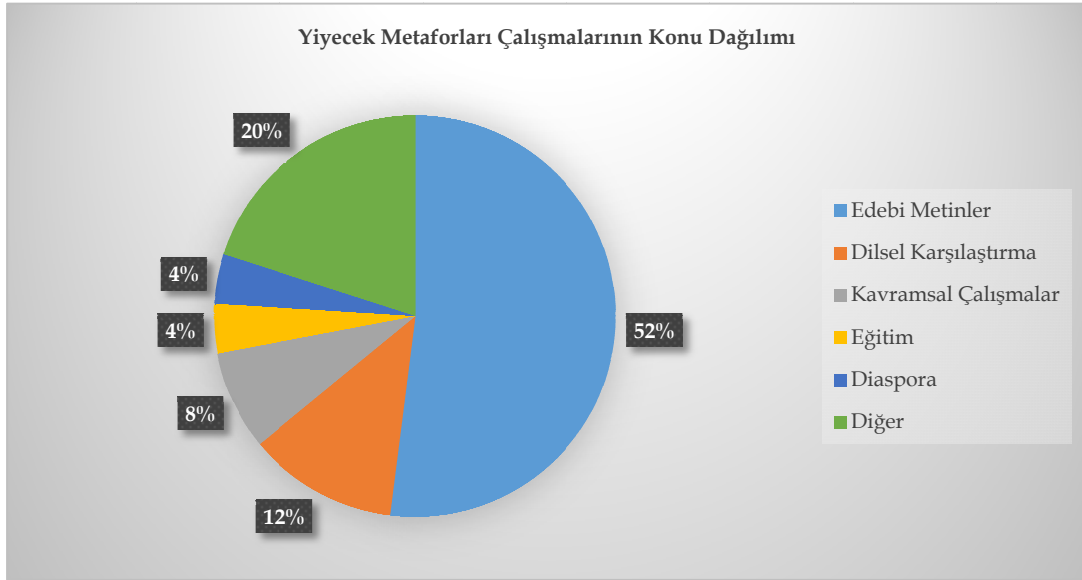
Tablo 1: Yiyecek Metaforları ile İlgili Çalışmalar

Yazar	Çalışma Başlığı	Yayın Türü	Yayın Yeri	Yıl
Dunne, S.L.	Seinfood: Purity, Danger, and Food Codes on Seinfeld	Makale	Studies in Popular Culture	1996
Campbell, J.D.	M. F. K. Fisher and the Embodiment of Desire: A Study in Autobiography and Food as Metaphor	Makale	Biography	1997
Merrell, V.J.B.	Culinary Magician	Tez	Truman State University	1999
Harrison, H.L.	Myths and Metaphors of Food in Oyono's Une Vie de boy	Makale	The French Review	2001
Weele, C.V.D.	Food Metaphors And Ethics: Towards More Attention For Bodily Experience	Makale	Journal of Agricultural and Environmental Ethics	2006
Baena, R.	Gastro-Graphy: Food As Metaphor In Fred Wah's Diamond Grill And Austin Clarke's Pig Tails 'N Breadfruit	Makale	Canadian Ethnic Studies Journal	2006
Esir, H.A.	Şeyhi Divanı'nda Geçen Yiyecek Ve İçecek Adları Üzerine	Makale	A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi	2006
Esir, H.A.	Geleneksel Türk Mutfağı ve Lamii Çelebi'nin Ferhad İle Şirin Mesnevisinde Bahsettiği Yiyecek ve İçecekler	Makale	İlmi Araştırmalar	2006
Berrada, K.	Food Metaphors: A Contrastive Approach	Makale	Metaphorik.De	2007
Korthals, M.	Food as a Source and Target of Metaphors: Inclusion and Exclusion of Foodstuffs and Persons through Metaphors	Makale	Configurations	2008
Özcan, H.	Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Mevye	Makale	International Periodical For the Languages	2008
Mannur, A.	Culinary Fictions Food in South Asian Diasporic Culture	Kitap	Temple University Press	2010
Hanley-Tejeda, D.	Performance is a Hurricano Burrito An Experiment with a Performative MixedMetaphor	Makale	International Review of Qualitative Research	2010
Whitt, J.B.	An Appetite For Metaphor: Food Imagery And Cultural Identity In Indian Fiction	Tez	East Carolina University	2011
Khajeh, Z. & Abdullah, I.H.	Persian Culinary Metaphors: A Cross-cultural Conceptualization	Makale	Journal of Language Studies	2012
Cooper, E.E.	Something to Sink Their Teeth Into: Teaching Culture Through Food	Makale	Transformations: The Journal of Inclusive Scholarship and Pedagogy	2013
Giannetti, L.	Savoring Power, Consuming the Times: The Metaphors of Food inMedieval and Renaissance Italian Literature by Palma	Makale	Renaissance Quarterly	2014
Alousque, I.N.	Visual wine metaphor and metonymy in ads	Makale	Procedia - Social and Behavioral Sciences	2015
Chattarjee, K.	Negotiating Homelessness through Culinary Imagination: the Metaphor of Food in Jhumpa Lahiri's Interpreter of Maladies	Makale	Rupkatha Journal	2016
Keklik, M.	Bâkî'nin Gazellerinde Benzetme Ve Aktarmalar	Makale	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	2016
Tsaknaki, O.	Cooking verbs and metaphor Contrastive study of Greek and French	Makale	International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics	2016
Yılmaz, Y. & Bayraktar, D.	Seyf-i Sarâyî'nin Güllistan Tercümesi'nde Yiyecek ve İçecek Adlarında Yan Anlamlılık	Makale	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies	2016
Tseng, M.Y.	Primary Metaphors and Multimodal Metaphors of Food: Examples from an Intercultural Food Design Event	Makale	Metaphor and Symbol	2017
Köroğlu, Ö., Manav, S. & Karaca, K.A.	Turizm Rehberliği Öğrencilerinin "Türk Mutfağı" Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yöntemi İle Belirlenmesi	Makale	Sosyal Ve Beşeri Bilimleri Dergisi	2018
Üzmen, E.	Romeo İle Juliet'te Yiyecek ve Vücut İmajları	Makale	DTCF Dergisi	2018

Tablo 1'e göre çalışmalar yayın yılına göre değerlendirildiğinde 1996 yılından itibaren yiyecek metaforları ile ilgili çalışmalar yapıldığı görülmektedir. 2010 yılından itibaren yapılan çalışma sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Yayın türü olarak değerlendirildiğine çalışmaların %88 oranla 23 tanesi makale türünde yapılmıştır. %8 oranla 2 tanesinin yayın türü tez, %4 oranla 1 tanesinin ise kitaptır.

Yiyecek metaforları ile ilgili yapılan çalışmalar konularına göre değerlendirildiklerinde 6 kategori altında toplanabilmektedir. Bu kategoriler, edebi metinleri inceleyenler, dilsel karşılaştırma yapanlar, kavramsal çalışmalar, diasporik çalışmalar, eğitim çalışmaları ve diğer olarak isimlendirilmiştir. %52 oranla 13 çalışma edebi metinlerde kullanılan yiyecek metaforunu inceleyen çalışmalardan oluşmaktadır. %12 oranla 3 çalışma, yiyecek metaforlarını dilsel bağlamda karşılaştıran çalışmalardır. %8 oranla 2 çalışma yiyecek metaforları ile ilgili yapılan kavramsal çalışmalardan oluşmaktadır. %4'er oranla bir tane eğitim, bir tane diaspora çalışması bulunmaktadır. Son olarak %20 oranla 5 çalışma diğer çalışmalar kategorisine girmektedir. Yiyecek metaforları çalışmalarının konularına göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2: Yiyecek Metaforları Çalışmalarının Konularına Göre Dağılımı

Yiyecek metaforları, akademik çalışmalarda en çok %52 oran ile edebi metinlerde kullanılan yiyecek metaforlarının incelenmesi olarak yer almaktadır (Campbell, 1997; Merrell, 1999; Harrison, 2001; Baena, 2006; Esir, 2006a; Esir, 2006b; Özcan, 2008; Whitt, 2011; Giannetti, 2014; Chatterjee, 2016; Keklik, 2016; Yılmaz & Bayraktar, 2016; Üzmen, 2018). Yerli yazında yapılan çalışmalar divan, gazel, şiir, mesnevilerde kullanılan yiyecek ve içecekleri ve metaforlarını incelemişlerdir. Kullanılan yiyecek ve içecekleri çoğunlukla sevgiliye, kadınlara benzetmek için kullanmışlardır. Elma sevgilinin yüzüne, ayva sevgilinin göbeğine ve çenesine, kiraz sevgilinin dudaklarına (Özcan, 2008, 232-234), sevgilinin sözcükleri şerbete (Esir, 2006a, 107) benzetilerek kullanılmıştır. Ayrıca şarap tortusu şafak vaktine (Keklik, 2016, 389), gözyaşı şaraba (Esir, 2006a, 111) benzetilerek kullanılan yiyecek metaforları da bulunmaktadır. Yabancı yazında ise genellikle kitaplarda geçen yiyecek metaforları, bu metaforların ne ifade ettiği gibi konular incelenerek kültürel kimlikle ilgili çıkarımlarda bulunulmuştur. Whitt (2011) çalışmasında; "Küçük Şeylerin Tanrısı" ve "Oruç, Şölen" isimli Hint kitaplarında geçen yiyecek metaforlarını incelemiştir ve Hindistan kültürü hakkında çıkarımlara ulaşabileceğini belirtmiştir. "Geceyarısı Çocukları" kitabında Chutney (Hint Turşusu) hatırlatma metaforu olarak, "mango, elma, kaşmir çayı" öpücüğü temsil eden metafor olarak kullanılmıştır. Bu kitapta geçen yiyecek metaforları, hafıza tetikleyici, kadınların gücünü temsil eden, dini kuralları içeren, bastırılmış duyguları ifade eden metaforlar şeklinde kullanılmıştır. "Küçük Şeylerin Tanrısı" kitabında yiyecek metaforlarının, turşu şişesinin sırları saklayan bir araç, çikolata, kahve ve balın arzu nesnelere olarak kullanıldığı ifade edilmiştir. "Oruç, Şölen" kitabında ise ataerki yapıyı temsil eden, aile bağlarını belirten, Hindistan'da kadınların arka planda kaldığını gösteren yiyecek metaforları kullanılmıştır.

Yiyecek metaforlarının dilsel farklılıkları üzerine yapılan karşılaştırma çalışmaları %12 oranla 3 tane çalışmadan oluşmaktadır. Berrada (2007), yiyecek metaforlarının Fas Arapçası (MA) ile Klasik Arapça'da (CA) kullanımını karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırmayı Çağdaş Metafor Teorisini dikkate alarak yapmıştır. "fikirleri sindirmek", "beynini yemek" ve "ağızdan bal akması" gibi pek çok metafor incelenmiştir. Yiyecek

metaforları iki Arapça arasında çok farklılık göstermese de küçük farklılıklar mevcuttur. Özellikle CA Kuran Arapçası olduğu için çok fazla yiyecek metaforu bulunamamıştır. Khajeh & Abdullah (2012), Farsça ve İngilizce yiyecek metaforlarını karşılaştırdıkları çalışmalarında ayrıca “yiyecek olarak düşünce”, “yiyecek olarak mizaç”, “yiyecek olarak şehvet” ve “akıl bedendir” metaforlarını incelemişlerdir. Çalışma sonucunda Berrada (2007) ile benzer çıkarımlarda bulunmuşlardır. Yiyecek metaforları kültürler arasında değişiklik gösterebilir ama bu farklılıklar spesifik düzeydedir. Bu farklılıkları sağlayan ise tarihi süreçlerin ve kültürel yapıların farklılık göstermesidir. Tsaknaki (2016) ise Kavramsal Metafor Teorisini dikkate alarak Yunanca ve Fransızca pişirme metaforlarını karşılaştırmışlardır. Benzer sonuçlar elde etmiştir. Metaforlar arasında farklılıklar bulunmaktadır ancak sayıları fazla değildir.

Yiyecek metaforları ile ilgili kavramsal çalışmalar %8 oranında 2 tane çalışmadan meydana gelmektedir. Korthals (2008), metaforların hem kaynak hem de hedef olabileceğini savunduğu araştırmasında yiyecek metaforları üzerine çalışmıştır. Mary Douglas’ın yaşam biçiminin 4 türü şeklinde gerçekleştirdiği çalışmayı dikkate alarak bu türleri yemek metaforları bağlamında kavramsallaştırmıştır. Mary Douglas’ın sınıflandırmasına göre; 1) Hiyerarşi 2) Elitist 3) Rekabetçi Bireyci ve 4) Elektik Bireyci olmak üzere 4 yaşam biçimi türü vardır. Korthals bu sınıflandırmayı yiyecek metaforlarına göre; 1)Eşitlikçi Kültür 2) Hiyerarşik Kültür 3)Bireyci Kültür ve 4)İzole Kültür olarak farklı bir kavramsallaştırma uygulamıştır. Buna göre eşitlikçi kültürde, insan beden, bir motor, yiyecekler ise yakıt olarak metaforlaştırılmıştır. Hiyerarşik kültür doğa, geleneksele ait görüntülerin yiyecek metaforu olmasını savunur. Bireyci kültür, az bilinen özel yiyeceklere odaklanır. Bu yiyeceklerin güzel koku ve tat metaforları olarak kullanıldığını belirtir. İzole kültüre ise örnek olarak Slow Food metaforu verilmiştir. Diğer türlere göre daha fazla konuşma ve iletişim içeren metaforlar kullanılmaktadır. Tseng (2017) ise çalışmasında bir gıda tasarımı yarışmasında sunulan 4 farklı sunumun yiyecek metaforlarını incelemiştir. Bu metaforları birincil ve multimodal metaforlara ayırarak kavramsallaştırmıştır.

Cooper (2013), çalışmasında “dışlerini içine batırmak için bir şey” metaforunu kullanarak gıda yoluyla kültür öğretimini anlatmıştır. Gıdanın evrensel ve çekici bir konu olması nedeniyle üniversitede “Gıda Antropoloji” dersi ile kültür öğretimini amaçladıkları bir kurs geliştirmişlerdir. Hafta 2 kez 75 dakikalık blok dersler vermişlerdir. Kurs sonucunda öğrenciler antropoloji dersini başarı ile bitirmişlerdir. Mannur (2010) ise “Culinary Fictions” adlı kitabında tüm dünyadaki göçmenlerin kültürlerindeki gıdaları inceleyerek metaforları tespit etmeye çalışmıştır. Gıdaların diasporik yanlarının yiyeceklerin metaforik anlamlarını güçlendirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Yiyecek metaforları ile ilgili konulardan diğer kısmına giren çalışmalardan biri Dunne (1996) tarafında yazılan ve “Seinfeld” isimli TV dizisinde geçen yiyecek metaforlarını inceleyen çalışmadır. Yazar, kullanılan metafor sayısı çok olduğu için “Seinfood” ismini kullanmıştır. Weele (2006), çalışmasında bedenin makine yiyeceklerin yakıt olarak görüldüğü metaforu incelemiştir. Hanley-Tejeda (2010), “Burrito” yemeğinin metafor olarak kullanılmasını ve bu metafordan yola çıkar metaforik süreçle performans ilişkisini incelemiştir. Alousque (2015), şarap reklamlarında kullanılan görsel metaforları incelemiştir. İskambil kağıtları, güzel bir kadın, yakutlar şarapların kalitesinin temsil eden metaforlar olarak kullanılmıştır. Son olarak Köroğlu vd. (2018) ise turist rehberliği öğrencilerinin “Türk Mutfağı” ile ilgili kurdukları metaforları incelemişlerdir. Bu yöntemle elde edilen metaforların Türk Mutfağının tanıtımına katkısı olacağını belirtmişlerdir.

5. SONUÇ

Metafor, bir olayın, olgunun veya fikrin bilinen anlamı dışında mecazi bir anlamda kullanılmasıdır (Köroğlu vd., 2018, 117). Başka bir deyişle bir kavramın başka kavramlar kullanılarak anlatılmasıdır (Lakoff & Johnson, 1980, 4). Metaforlar, anlamı güçlendirmek, farklı bakış açısı kazandırmak, anlatımı süslü bir hale getirmek gibi pek çok amaçla kullanılabilir. 1980 yılına kadar dil ve edebi metinlerde kullanılmak ile sınırlandırılmış olan metaforlar Lakoff & Johnson tarafından yazılan “Metaphor We Lived By” adlı eserle disiplinler arası bir bağlam kazanmıştır. Yazarların ortaya attığı Çağdaş Metafor Teorisi ile metafor, günlük hayatımızı oluşturan tüm kavramsal sistemimize ait bir unsur olarak tanımlanmaktadır. Çünkü metaforlar, deneyimlerden, kültürlerden, etnik kökenlerden ve tarihi süreçlerden etkilenirler.

Metaforun kültürle olan bağlantısı, yiyecek metaforlarının oluşmasına katkı sağlamaktadır. Yiyecekler insanların fizyolojik ihtiyaçları olmakla birlikte evrensel bir özelliğe sahiptir. Dolayısıyla metaforlar için önemli boyutta bir temel sağlamaktadır. Yiyecek metaforları, insanların kültürel kimlikleri, etnik kökenleri, yaşadıkları toplumların geçirdiği tarihsel süreçlerle ilgili bilgiler vermektedir (Whitt, 2011). Kültürler arasında farklılıklar gösterebilen yiyecek metaforları, literatürde din, dil, ırk, karakter özellikleri, cinsiyet, cinsellik ve hafıza tetikleyici gibi işlevleri olan metaforlar olarak kullanılmıştır.

Bu çalışmada yiyecek metaforları ile ilgili bir derleme çalışması ortaya koymak hedeflenmiştir. Bu amaçla doküman incelemesi tekniği ile veriler toplanmıştır. 2 tane tez, 1 kitap ve 22 makale olmak üzere toplam 25 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmalar 1997 yılından itibaren yapılmaya başlamıştır. Bu durumun sebebi olarak online çalışmalara ulaşmanın o zamanlarda pek mümkün olmaması gösterilebilir. Yiyecek metaforları ile ilgili yapılan çalışmalar konularına göre değerlendirildiklerinde altı kategori altında toplanmaktadır. Literatürde yiyecek metaforları ile ilgili çalışmaların %52 oranla en fazla edebi metinlerde kullanılan yiyecek metaforlarını inceleyen çalışmalar olduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışmalarda yiyecek metaforlarının kişilerin karakterlerinden toplamların etnik kökenlerine kadar olan bilgilerin çıkarılabileceği tespit edilmiştir.

Yiyecek metaforları ile ilgili çalışmalar temelde Lakoff & Johnson'ın Çağdaş Metafor Teorisini temel alarak yapılmıştır. Metaforlarla ilgili edebi yazın dışında yapılan çalışmaların 1980 yılında yazarların yayınladıkları "Metaphors We Lived By" adlı eser sonrasında arttığı düşünüldüğünde bu durum beklenen bir sonuçtur. Bu çalışma yiyecek metaforları ile ilgili mevcut literatürü değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma ikincil kaynaklardan veri toplaması nedeniyle sınırlıdır. Gelecek çalışmalara farklı veri toplama yöntemleri ile çalışmaları önerilmektedir. Ayrıca yerli yazında yiyecek metaforları ile ilgili kavramsal çalışmaların yapılmasıyla alanyazındaki eksikliğin tamamlanacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akşehirli, Soner (2005). *Çağdaş Metafor Teorisi*. http://www.egeedebiyat.org/modules.php?name=Downloads&d_op=getit&lid=111.
- Alousque, Isabel N. (2015). Visual Wine Metaphor And Metonymy In Ads. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, S. 173, s. 125-131.
- Aydın, İbrahim H. (2006). Bir Felsefi Metafor "Yolda Olmak". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, S. 6(4), s. 9-22.
- Baena, Rosalia (2006). Gastro-Graphy: Food As Metaphor İn Fred Wah's Diamond Grill And Austin Clarke's Pig Tails 'N Breadfruit. *Canadian Ethnic Studies Journal*, s. 1-10.
- Berrada, Khalid (2007). Food Metaphors: A Contrastive Approach. *Metaphorik.de*, S. 13, s. 7-38.
- Campbell, Julie D. (1997). M. F. K. Fisher and the Embodiment of Desire: A Study in Autobiography and Food as Metaphor. *Biography*, S. 20(2), s. 181-202.
- Chattarjee, Kalyan (2016). Negotiating Homelessness through Culinary Imagination: the Metaphor of Food in Jhumpa Lahiri's Interpreter of Maladies. *Rupkatha Journal*, S. 10(1), s. 196-205.
- Cooper, Elizabeth E. (2012). Something to Sink Their Teeth Into: Teaching Culture Through Food. *Transformations: The Journal of Inclusive Scholarship and Pedagogy*, S. 23(2), s. 92-105.
- Dunne, Sara L. (1996). Seinfeld: Purity, Danger, and Food Codes on "Seinfeld". *Studies in Popular Culture*, S. 8(2), s. 35-41.
- Dur, Banu İ.U. (2016). Metafor ve Ekslibris. *International Journal of Ex-libris*, S. 3(5), s. 122-128.
- Esir, Hasan A. (2006a). Şeyhî Divan'ında Geçen Yiyecek ve İçecek Adları Üzerine. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 29, s. 95-116.
- Esir, Hasan A. (2006b). Geleneksel Türk Mutfağı ve Lamii Çelebi'nin Ferhad İle Şirin Mesnevisinde Bahsettiği Yiyecek ve İçecekler. *İlmi Araştırmalar*, S. 21, s. 121-134.
- Giannetti, Laura (2014). Savoring Power, Consuming the Times: The Metaphors of Food in Medieval and Renaissance Italian Literature by Palma. *Renaissance Quarterly*, S. 67(1), s. 328-329.
- Güven, Ahmet (2014). Gezi'nin Dili: Göstergebilimsel Bir İnceleme. *İnsan & İnsan*, S. 2, s. 19-29.
- Hanley-Tejeda, David (2010). Performance is a Hurricano Burrito An Experiment with a Performative Mixed Metaphor. *International Review of Qualitative Research*, S. 3(2), s. 175-182.
- Harrison, Helen L. (2011). Myths and Metaphors of Food in Oyono's Une Vie de boy. *The French Review*, S. 74(5), s. 924-933.
- Karaçam, Sedat & Aydın, Fatih (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Teknoloji Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, S. 13(2), s. 545-572.
- Kararımak, Özlem & Güloğlu, Berna (2012). Metafor: Danışan ve Psikolojik Danışman Arasındaki Köprü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, S. 4(37), s. 122-135.
- Khajeh, Z. & Abdullah, I.H. (2012). Persian Culinary Metaphors: A Cross-cultural Conceptualization. *International Review of Qualitative Research*, 3(2), 175-182.
- Keklik, Murat (2016). Bâkî'nin Gazellerinde Benzetme Ve Aktarmalar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 43, s. 387-398.
- Kılcan, Bahadır (2017). Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi. Ankara: Pegem Akademi.
- Korthals, Michiel (2008). Food as a Source and Target of Metaphors: Inclusion and Exclusion of Foodstuffs and Persons through Metaphors. *Configurations*, S. 16, s. 77-92.
- Köroğlu, Özlem, Manav, Selin & Karaca, Kağan A. (2018). Turizm Rehberliği Öğrencilerinin "Türk Mutfağı" Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yöntemi İle Belirlenmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi*, S. 2, s. 114-129.
- Lakoff, George & Johnson, Mark (1980). *Metaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George (1993). *The Contemporary Theory of Metaphor*. Uc Berkeley Previously Published Works.
- Mannur, Anita (2010). *Culinary Fictions Food in South Asian Diasporic Culture*. Philadelphia: Temple University Press.
- Merrell, Valerie J.B. (1999). *Culinary Magician*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Truman State University Kirksville, Missouri.
- Özcan, Hüseyin (2008). Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Mevye. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, S. 3(5), s. 227-238.
- Parin, Kamil (2017). Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil. *Söylem Filoloji Dergisi*, S. 2(3), s. 149-151.
- Saçılık, Melahat Y., Çevik, Samet & Özkan, Çiğdem (2016). Turizm Ve Otel İşletmeciliği Bölümü Önlisans Öğrencilerinin "Turizm" Olgusuna İlişkin Metaforik Algıları. *Akademik Bakış Dergisi*, S. 53, s. 84-103.
- Töremen, Fatih & Döş, İzzet (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, S. 9(4), s. 1973-2012.

- Tsaknaki, Olympia (2016). Cooking verbs and metaphor Contrastive study of Greek and French. 21st International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics (ISTAL 21), s. 458-472.
- Tseng, Ming-Yu (2017). Primary Metaphors and Multimodal Metaphors of Food: Examples from an Intercultural Food Design Event. *Metaphor And Symbol*, S. 32(3), s. 211-229.
- Türk Dil Kurumu (2018). Türk Dil Kurumu Sözlüğü Metafor Kavramı, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=METAFOR. (20.07.1994).
- Üzmen, Engin (2018). Romeo ile Juliet'te Yiyecek ve Vücut İmajları. *DTCF Dergisi*, S. 19(3-4).
- Wheele, Con V.D. (2006). Food Metaphors And Ethics: Towards More Attention For Bodily Experience. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, S. 19, s. 313-324.
- Whitt, Jennifer B. (2011). An Appetite For Metaphor: Food Imagery And Cultural Identity In Indian Fiction. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, East Carolina University, East Carolina.
- Yıldırım, Ali & Şimşek, Hasan (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Yakup & Bayraktar, Dilek (2016). Seyf-i Sarâyî'nin Gülistan Tercümesi'nde Yiyecek ve İçecek Adlarında Yan Anlamlılık. *RumeliDE Journal of Language Literature Studies*, s. 30-50.
- Zeren, Gülbin & Yapıcı, Mehmet. (2014). Öğretmen Adaylarının Renklere İlişkin Metaforları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, S. 25(1), s. 165-175.